

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત હાઈકોર્ટમાં

આર/સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૧૯૫૦૦/૨૦૨૧

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી અરવિંદ કુમાર

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આશુતોષ જે. શાસ્ત્રી

સહી/–

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	હા
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા

૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના

=====

મેસર્સ બેકબોન પ્રોજેક્ટ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

સરદાર સરોવર નર્મદા નિગમ લિમિટેડ

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં.૧ તરફે શ્રી જૈમિન આર. દવે (૭૦૨૨)

અરજદાર(ઓ) નં.૧ તરફે શ્રી એસ.એમ. દવે (૧૧૨૬૮)

અરજદાર(ઓ) નં.૧ તરફે શ્રી પ્રિયંક એસ. દવે (૯૪૬૫)

સામાવાળા(ઓ) નં.૧ તરફે સુશ્રી મનીષા લવકુમાર, ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર સાથે શ્રી કે.એમ. અંતાણી, આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર

=====

કોરમ: માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી અરવિંદ કુમાર

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આશુતોષ જે. શાસ્ત્રી

તારીખ: ૨૦/૦૪/૨૦૨૨

સીએવી ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આશુતોષ જે. શાસ્ત્રી)

[૧] ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાલની અરજી દ્વારા અરજદાર સામાવાળા સત્તાધિકારી દ્વારા તારીખ ૨૧.૧૨.૨૦૧૯, ૦૮.૦૪.૨૦૨૧ અને ૨૮.૦૬.૨૦૨૧ ના રોજ લેવાયેલા નિર્ણયોની કાયદેસરતા અને માન્યતાને પડકારે છે અને પરિણામે રૂ. ૭૪,૨૯,૧૩૪/- ની રકમ છૂટી કરવા માટે અરજ કરેલ છે. ચોક્કસપણે કહીએ તો, કરવામાં આવેલ અરજ નીચે મુજબ છે:-

"૮.એ. આપ સાહેબો મહેરબાની કરશો અને આ અરજી મંજૂર કરશો;

બી. આપ સાહેબ મહેરબાની કરશો અને સામાવાળા દ્વારા તારીખ ૨૧.૧૨.૨૦૧૯, ૦૮.૦૪.૨૦૨૧ અને ૨૮.૦૬.૨૦૨૧ ના પત્ર અન્વયે લેવાયેલા નિર્ણયને રદ અને બાતલ કરશો;

સી. આપ સાહેબ મહેરબાની કરશો અને સામાવાળાને તારીખ ૧૩.૦૧.૨૦૦૬ ના બાંહેધરીપત્રથી સ્વતંત્ર રહીને અરજદારના દાવા

પર વિચાર કરવા નિર્દેશ આપશો અને સામાવાળાને રૂ.

૭૪,૨૯,૧૩૪/- (અંકે રૂપિયા ચુંમોતેર લાખ ઓગણત્રીસ હજાર એકસો ચોત્રીસ પૂરા) ની રકમ છૂટી કરવા નિર્દેશ આપશો;

ડી. ન્યાયના હિતમાં યોગ્ય અને ઉચિત જણાય તેવી અન્ય અને વધુ રાહત મંજૂર કરવામાં આવે;

ઈ. આ અરજીનો ખર્ચ અપાવશો."

[૨] અરજી ઉપસ્થિત થવા પાછળના તથ્યોની પૃષ્ઠભૂમિ એ છે કે અરજદાર ધ કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ ની જોગવાઈઓ હેઠળ સંસ્થાપિત એક કંપની છે અને "કાનૂની વ્યક્તિ" હોવાથી આ કોર્ટના અસાધારણ અધિકારક્ષેત્રનો આશરો લીધેલ છે. સામાવાળાએ એપ્રિલ, ૧૯૯૯ દરમિયાન બ્લોક નં. ૯એપ પેકેજ-૧ માટે માઈનોર્સ (અર્થવર્ક, બ્રિક લાઈનિંગ, સ્ટ્રક્ચર્સ) અને ડિસ્ટ્રિબ્યુટરીઝના રોડના બાંધકામના કામ (જે હવે પછી સંક્ષિપ્તતા ખાતર "સદર કામ" તરીકે ઉલ્લેખિત છે) માટે ટેન્ડર બહાર પાડ્યું હતું. સદર ટેન્ડર કામ કુલ રૂ. ૭,૦૩,૭૮,૨૬૭/- ના અવેજ માટે હતું, જેને સામાવાળા સત્તાધિકારી દ્વારા તારીખ ૦૫.૦૫.૨૦૦૦ ના રોજ લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ડ જારી કરીને સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું અને તે દ્વારા સામાવાળા સત્તાધિકારીએ અરજદારને કરાર કરવા તથા સિક્યોરિટી ડિપોઝિટ પેટે રકમ જમા કરવા જણાવ્યું હતું. તારીખ ૧૨.૦૬.૨૦૦૦ ના રોજ, વર્ષ ૨૦૦૧-૨૦૦૨ ના નં. એસએસપી/બી-૨/૭ ધરાવતો એક

કરાર કરવામાં આવ્યો હતો અને જરૂરિયાત મુજબ સિક્યોરિટી રકમ જમા કરાવવા પર તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૦ ના રોજ વર્ક ઓર્ડર પણ જારી કરવામાં આવ્યો હતો. તેના અનુસંધાનમાં અરજદારે સદર કરાર હેઠળ નિર્ધારિત સમયપત્રક મુજબ કામ પૂર્ણ કરવા માટે માનવબળ અને મશીનરી એકત્રિત કર્યા હતા. જો કે, વિવિધ સંજોગોના કારણે વિલંબ થયો હતો અને આખરે નિર્ધારિત સમયમર્યાદામાં કામ પૂર્ણ થઈ શક્યું ન હતું.

[૨.૧] અરજદારનો કેસ એવો છે કે જેના પરિણામે અત્રેના સામાવાળાએ અરજદાર પાસેથી બાકીનું ટેન્ડર કામ પાછું ખેંચીને અરજદારના જોખમે અને ખર્ચે કોઈ ત્રાહિત પક્ષને સોંપવાનો નિર્ણય લીધો હતો અને તે મતલબનો એક પત્ર તારીખ ૧૨.૦૮.૨૦૦૫ ના રોજ અરજદારને પાઠવવામાં આવ્યો હતો. અરજદારે તારીખ ૦૮.૧૦.૨૦૦૫ ના પત્ર દ્વારા સામાવાળાને તે નિર્ણય રદ કરવા વિનંતી કરી હતી કારણ કે તે કામનો બાકીનો ભાગ પૂર્ણ કરવા ઈચ્છુક હતા. ત્યારબાદ, સામાવાળા સત્તાધિકારી દ્વારા સદર વિનંતી સ્વીકારવામાં આવી હતી અને તારીખ ૦૧.૧૨.૨૦૦૫ ના પત્ર દ્વારા જાણ કર્યા મુજબ અરજદારને બાકીનું ટેન્ડર કામ પૂર્ણ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, જે એ શરતે હતી કે અરજદાર સદર કરાર હેઠળ પૂર્ણ કરવાની મૂળ તારીખ પછી બાકીના ટેન્ડર કામ પૂર્ણ કરવાના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાઈસ એસ્કેલેશનનો દાવો કરશે નહીં. એટલું જ નહીં, અરજદારને તે મતલબનું બાંહેધરીપત્ર રજૂ કરવા જણાવવામાં આવ્યું હતું જે મોકલી પણ આપવામાં આવ્યું હતું અને ત્યારબાદ ખેડૂતો / જમીનમાલિકોના

વિરોધ અને અવરોધ તથા અન્ય તમામ આકસ્મિક સંજોગો છતાં કામ આગળ વધારવામાં આવ્યું હતું, પરંતુ સદર સંજોગોને કારણે તારીખ ૧૫.૦૧.૨૦૦૭ ના પત્ર દ્વારા અરજદાર કામના બાકીના ભાગને પૂર્ણ કરવા માટે સમય વધારવા વધુ વિનંતી કરવા વિવશ થયા હતા. એવી પણ વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે કામ પૂર્ણ કરવામાં સંજોગો અરજદાર સાથે સંબંધિત ન હોવાથી અને વિલંબ સામાવાળાની કસૂરના કારણે થયો હોવાથી, અરજદારે સામાવાળાને પ્રાઇસ એસ્કેલેશન ચૂકવવાની અરજદારની વિનંતી ધ્યાને લેવા વિનંતી કરી હતી પરંતુ આખરે તારીખ ૦૪.૦૬.૨૦૦૭ ના રોજ સામાવાળા અરજદારને સમયમર્યાદા વધારી આપવા સંમત થયા હતા અને અરજદારના જણાવ્યા મુજબ પુરાવા રજૂ કરવાની શરતે પ્રાઇસ એસ્કેલેશન માટેની વિનંતી ધ્યાને લેવા પણ સંમત થયા હતા. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, સદર સંજોગો તારીખ ૧૫.૦૧.૨૦૦૭ અને ૦૪.૦૬.૨૦૦૭ ના પત્રોમાં પ્રતિબિંબિત થાય છે.

[૨.૨] અરજદારનો વધુ કેસ એવો છે કે આશ્ચર્યજનક રીતે સામાવાળાએ તારીખ ૨૭.૦૮.૨૦૦૭ ના પત્ર દ્વારા કરાર જ સમાપ્ત કરી દીધો હતો અને અરજદારને જાણ કરી હતી કે આખરી માપણી તારીખ ૧૦.૦૯.૨૦૦૭ ના રોજ શરૂ થશે અને આ અંગે અરજદારે તારીખ ૧૦.૦૯.૨૦૦૭ ના પત્રના રૂપમાં સખત વાંધો ઉઠાવ્યો હતો અને કરાર સમાપ્તિ સામે વિરોધ દર્શાવી પ્રાઇસ એસ્કેલેશન સાથે બાકી ચૂકવણું છૂટું કરવાની માંગ કરી હતી. આના પ્રત્યુત્તરમાં, તારીખ ૦૬.૦૨.૨૦૧૦ ના પત્ર દ્વારા સામાવાળાએ અરજદારને પોતાના તમામ ટેન્ડર

કાર્યોમાંથી ડિબાર કરવાનો પ્રસ્તાવ મૂક્યો હતો, જેના પરિણામે તારીખ ૦૮.૦૨.૨૦૧૦ ના વિગતવાર પત્ર દ્વારા ડિબાર કરવાના આવા સૂચિત પગલાં સામે ચોક્કસ વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો અને તે દિશામાં કોઈપણ પગલાં લેતા પહેલાં સુનાવણીની તક આપવા પણ પ્રાસંગિક રીતે વિનંતી કરવામાં આવી હતી.

[૨.૩] અરજદારનો વધુ કેસ એવો છે કે તારીખ ૨૪.૦૨.૨૦૧૦ ના રોજ, સામાવાળાએ અરજદારને તારીખ ૨૫.૦૫.૨૦૧૦ ના રોજ જોઈન્ટ મેનેજિંગ ડિરેક્ટર (ફાઇનાન્સ) સાથેની બેઠકમાં હાજર રહેવા જણાવ્યું હતું. અરજદાર હાજર રહ્યા હતા અને સત્તાધિકારી સમક્ષ પોતાની રજૂઆતો કરી હતી અને સદર બેઠકમાં ડેપ્યુટી જનરલ મેનેજર અને ચીફ એન્જિનિયર, કેનાલ્સ-૧ પણ હાજર હતા અને અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, તેઓએ સ્વીકાર્યું હતું કે અરજદારને સ્ટ્રક્ચર ડ્રોઇંગ્સ અને જમીન પૂરી પાડવામાં સામાવાળા તરફથી થોડો વિલંબ થયો હતો અને એ પણ સ્વીકાર્યું હતું કે બિન-ઉપલબ્ધતાના કારણે તેઓ અરજદારને જરૂરી બોરો એરિયા પૂરા પાડી શક્યા ન હતા. સદર બેઠકના પરિણામે તારીખ ૧૫.૦૩.૨૦૧૦ ના રોજ સપ્લિમેન્ટરી કોન્ટ્રાક્ટ એગ્રીમેન્ટ કરવામાં આવ્યો હતો અને સદર કરારમાં પણ, અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, ખાસ કરીને એ વાત પર સંમતિ સધાઈ હતી કે કરવામાં આવેલા કામનું બાકી ચૂકવણું એપ્રિલ ૨૦૦૭ ના ફોઝન ઇન્ડાઇસિસ પર પ્રાઇસ એસ્કેલેશન સાથે મૂળ ટેન્ડર દર મુજબ ચૂકવવામાં આવશે. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, એ પણ સંમતિ સધાઈ હતી કે

૨૯ સંખ્યાના વધારાના સ્ટ્રક્ચર્સ અને બોરો એરિયાના ખોદકામનું ચૂકવણું પણ એસઓઆર ૨૦૦૮-૦૯ મુજબ કરવામાં આવશે અને આ રીતે સામાવાળા ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ પ્રાઇસ એસ્કેલેશન ચૂકવવા માટે જવાબદાર બન્યા હતા. અરજદારે રજૂઆત કરી છે કે કરવામાં આવેલા કામ અંગે સંતોષ દર્શાવતું વર્ક કમ્પ્લીશન સર્ટિફિકેટ પણ તારીખ ૩૧.૧૨.૨૦૧૦ ના રોજ જારી કરવામાં આવ્યું હતું.

[૨.૪] અરજદારનો વધુ કેસ એવો છે કે તારીખ ૧૬.૦૫.૨૦૧૧ ના પત્ર દ્વારા, અરજદારે સપ્લિમેન્ટરી કોન્ટ્રાક્ટ એગ્રીમેન્ટ મુજબ ખાસ કરીને પ્રાઇસ એસ્કેલેશનનો દાવો કર્યો હતો અને સદર સમયગાળા દરમિયાન સદર કરારના કલોઝ ૫૭ ને ધ્યાનમાં રાખીને સિમેન્ટ અને સ્ટીલના સ્ટાર રેટના તફાવત પેટે રૂ. ૧૨,૧૪,૪૮૪/- ની રકમ ચૂકવવાનો પણ દાવો કર્યો હતો. આ અંગે સામાવાળાને અનેક રજૂઆતો કરવામાં આવી હતી પરંતુ સામાવાળાએ કરાર મુજબ પણ પ્રાઇસ એસ્કેલેશનનું ચૂકવણું છૂટું કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો અને તારીખ ૧૩.૦૧.૨૦૦૬ ના આવા બાંહેધરીપત્રના આધારે વિનંતી સ્વીકારવી શક્ય નથી તેમ જણાવીને તેનું પુનરાવર્તન કરવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું. અરજદાર દ્વારા આ અંગે વારંવાર વિગતવાર રજૂઆતો કરીને સમગ્ર પરિસ્થિતિ સ્પષ્ટ કરવામાં આવી હતી કે અગાઉ આપવામાં આવેલું બાંહેધરીપત્ર એક અલગ પરિસ્થિતિના સંદર્ભમાં હતું પરંતુ નવા કરારની રૂએ વિનંતી વિચારણાને પાત્ર છે, તેમ છતાં સામાવાળાએ ફરી એકવાર તારીખ ૦૮.૦૪.૨૦૨૧ ના પત્ર દ્વારા

વિનંતી નકારી કાઢી હતી, જેના કારણે અરજદારે ફરીથી તારીખ ૧૫.૦૫.૨૦૨૧ ના રોજ વધુ એક નવી રજૂઆત કરી હતી, ત્યારે ફરીથી સત્તાધિકારીએ આ કેસ ધ્યાને લીધો ન હતો અને તારીખ ૨૮.૦૬.૨૦૨૧ ના નવા પત્રના રૂપમાં પોતાના અગાઉના નિર્ણયનો પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો. આના પરિણામે, અરજદારે ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાલની અરજી દ્વારા આ કોર્ટનો આશરો લીધેલ છે.

[૩] નોટીસ જારી કરવામાં આવ્યા બાદ, સામાવાળા સત્તાધિકારી ઉપસ્થિત થયા છે, વિગતવાર જવાબ રજૂ કર્યો છે અને તેથી સંબંધિત પક્ષો તરફે ઉપસ્થિત બંને વિદ્વાન વકીલોની વિનંતીથી, આ બાબત આખરી સુનાવણી માટે હાથ ધરવામાં આવી છે.

[૪] અરજદાર તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી જેમિન આર. દવેએ ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળા સત્તાધિકારીનું પગલું માત્ર અન્યાયી અને મનસ્વી જ નથી પરંતુ બદલ્લગીયો દૂષિત છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વાદગ્રસ્ત પગલા માટે દર્શાવવામાં આવેલું એકમાત્ર કારણ એ છે કે જાન્યુઆરી, ૨૦૦૬ ના મહિનામાં અરજદારે બાંહેધરીપત્ર રજૂ કર્યું હતું અને તેથી તેઓ પ્રાઈસ એસ્કેલેશન અને સ્ટાર રેટના તફાવતની રકમ મેળવવા માટે હકદાર નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ખાસ કરીને જ્યારે કાર્યવાહીના પક્ષકારો વચ્ચે નવો કરાર કરવામાં આવ્યો હોય ત્યારે આવા બાંહેધરીપત્રની કોઈ ભૂમિકા રહેતી નથી અને તેથી સદર કરાર કરવામાં આવ્યો હોવાથી અને સંતોષકારક રીતે કામ પૂર્ણ

થયાનું પ્રમાણપત્ર આપ્યા બાદ હવે જ્યારે પ્રાઈસ એસ્કેલેશનનો તફાવત ચૂકવવાનો થાય છે ત્યારે સત્તાધિકારી વર્ષ ૨૦૦૬ માં પાછા ગયા છે અને એવા બાંહેધરીપત્રનો સહારો લીધો છે જે બિલકુલ લાગુ કરી શકાય નહીં અને તેથી સામાવાળા દ્વારા લેવાયેલું પગલું તદ્દન મનસ્વી અને ગેરવ્યાજબી છે.

[૪.૧] અરજદાર તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવે દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે એ હકીકત નિર્વિવાદ છે કે કામ ઘણા સમય પહેલાં ડિસેમ્બર, ૨૦૧૦ માં પૂર્ણ થઈ ગયું છે, જેના માટે સત્તાધિકારીએ પ્રમાણપત્ર પણ જારી કર્યું છે જે પાના ૧૫૯ (એનેક્સર-એમ) પર દર્શાવેલ છે અને એકવાર તે જ સામાવાળા સત્તાધિકારી દ્વારા મંજૂર કરાયેલું કામ પૂર્ણ કરી લીધા બાદ, હવે માત્ર લાભ નકારવા માટે બાંહેધરીપત્રની દલીલ ઉઠાવવાનો તેમને કોઈ અધિકાર નથી અને તેથી આ પગલું કાયદાની દૃષ્ટિએ ટકવાપાત્ર નથી.

[૪.૨] અરજદાર તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવેએ વધુ રજૂઆત કરી છે કે કાયદાની પ્રસ્થાપિત સ્થિતિ છે કે જ્યારે સત્તાધિકારીનું પગલું મનસ્વી, ગેરવ્યાજબી અને સ્પષ્ટપણે ટકવાપાત્ર ન હોય ત્યારે રિટ કોર્ટ હંમેશાં અસાધારણ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરી શકે છે, જેમ કે શ્રેણીબદ્ધ ચુકાદાઓમાં ઠરાવવામાં આવ્યું છે અને આ એવો કેસ છે જેમાં તથ્યોની પૃષ્ઠભૂમિ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે સત્તાધિકારીનું પડકારવામાં આવેલું પગલું તદ્દન મનસ્વી છે. તેથી, તેમણે અરજીમાં માંગવામાં આવેલી રાહતના સંદર્ભમાં રિટ જારી કરવા માટે અરજ કરેલ છે.

[૪.૩] વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવેએ પોતાની દલીલને મજબૂત બનાવવા એવો સંદર્ભ આપીને રજૂઆત પણ કરી છે કે બાંહેધરીપત્ર એ મતલબનું આપવામાં આવ્યું હતું કે અરજદાર પૂર્ણ કરવાની મૂળ તારીખ પછીના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાઇસ એસ્કેલેશન અંગે કોઈ માંગણી કરશે નહીં કે કોઈ ફરિયાદ ઉઠાવશે નહીં અને તારીખ ૧૫.૦૩.૨૦૧૦ ના રોજ કરવામાં આવેલા સપ્લિમેન્ટરી કોન્ટ્રાક્ટ એગ્રીમેન્ટની રૂએ તારીખ ૧૩.૦૧.૨૦૦૬ ના સદર બાંહેધરીપત્રએ તેનું મહત્વ ગુમાવી દીધું છે. તેમ હોવાથી સ્પષ્ટપણે આ પગલું ટકવાપાત્ર નથી. પાના ૧૫૫ (એનેક્ષર-એલ) પર દર્શાવેલ સપ્લિમેન્ટરી કોન્ટ્રાક્ટ એગ્રીમેન્ટમાં સમાવિષ્ટ કેટલીક શરતોનો વધુ સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે અને રજૂઆત કરી છે કે સદર કરારમાં ચોક્કસ શરત સમાવિષ્ટ હતી કે કરવામાં આવેલા બાકીના કામનું ચૂકવણું એપ્રિલ ૨૦૦૭ ના ફોઝન ઇન્ડાઇસિસ પર પ્રાઇસ એસ્કેલેશન સાથે મૂળ ટેન્ડર દર મુજબ ચૂકવવામાં આવશે અને તેમ હોવાથી, સત્તાધિકારી માટે ૨૦૦૬ ના બાંહેધરીપત્રનો પાછલી અસરથી સંદર્ભ લેવાનું ભાગ્યે જ કોઈ કારણ રહે છે. આ સપ્લિમેન્ટરી કોન્ટ્રાક્ટ ઉપરોક્ત શરત સાથે માર્ચ, ૨૦૧૦ ના મહિનામાં કરવામાં આવ્યો છે. તેથી, અરજદારને પ્રાઇસ એસ્કેલેશન અને સ્ટાર રેટના તફાવતથી વંચિત રાખતું સામાવાળાનું પગલું પાયાવિહોણું છે. તેથી, તેમણે ન્યાયના હિતમાં માંગવામાં આવેલી રાહતો મંજૂર કરવા માટે અરજ કરેલ છે.

[૪.૪] વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવેએ રજૂઆત કરી છે કે કામ વર્ષ ૨૦૧૦ માં જ પૂર્ણ થઈ ગયું હતું અને ત્યારથી અરજદારે સામાવાળા સમક્ષ ચૂકવણાની માંગણી

કરતી રજૂઆતો કરી છે અને માત્ર જ્યારે ઇનકાર કરવામાં આવ્યો ત્યારે જ અરજદારની તરફેણમાં કાનૂની રાહે માંગ ઉઠાવવાનો અધિકાર ઉપસ્થિત થયો છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવેએ રજૂઆત કરી છે કે અરજદારની તરફેણમાં એક મજબૂત કેસ રહેલો છે.

[૪.૫] પોતાની ઉપરોક્ત સંક્ષિપ્ત રજૂઆતોને સમર્થન આપવા માટે, અરજદાર તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી દવેએ કેટલાક ચુકાદાઓનો સંદર્ભ આપ્યો છે, જે નીચે દર્શાવેલ છે:

(૧) એબીએલ ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ એક્સપોર્ટ ક્રેડિટ ગેરંટી કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા લિમિટેડ અને અન્યના કેસમાં, જે (૨૦૦૪) ૩ એસ.સી.સી. ૫૫૩ માં રિપોર્ટ થયેલ છે.

(૨) ફૂડ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વિરુદ્ધ સેઈલ લિમિટેડ અને અન્યના કેસમાં, જે (૨૦૦૮) ૩ એસ.સી.સી. ૪૪૦ માં રિપોર્ટ થયેલ છે.

(૩) સૂર્યા કન્સ્ટ્રક્શન્સ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ ઉત્તર પ્રદેશ અને અન્યના કેસમાં, જે (૨૦૧૯) ૧૬ એસ.સી.સી. ૭૯૪ માં રિપોર્ટ થયેલ છે.

(૪) ઉત્તર પ્રદેશ પાવર ટ્રાન્સમિશન કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ સીજી પાવર એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રિયલ સોલ્યુશન્સ લિમિટેડ અને અન્યના કેસમાં, જે (૨૦૨૧) ૬ એસ.સી.સી. ૧૫ માં રિપોર્ટ થયેલ છે.

(પ) યુનિટેડ લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ તેલંગાણા સ્ટેટ ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર કોર્પોરેશન (ટીએસઆઈઆઈસી) અને અન્યના કેસમાં, જે ૨૦૨૧ એસ.સી.સી. ઓનલાઇન એસસી ૯૯ માં રિપોર્ટ થયેલ છે.

ઉપરોક્ત ચુકાદાઓનો સંદર્ભ આપીને, શ્રી દવેએ પોતાની રજૂઆતનો પુનરોચ્ચાર કર્યો છે કે સામાવાળાનું પગલું મનસ્વી છે અને એવી પણ રજૂઆત કરી છે કે અરજદારને કોઈ વૈકલ્પિક ફોરમ સમક્ષ મોકલવાને બદલે, રિટ કોર્ટ તથ્યોની હાલની વિશિષ્ટ પૃષ્ઠભૂમિમાં પોતાના વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરી શકે છે.

[પ] અરજદાર તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી જૈમિન આર. દવે દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોનો વિરોધ કરવા માટે, સામાવાળા સત્તાધિકારી તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર સુશ્રી મનીષા લવકુમાર શાહ સાથે વિદ્વાન આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર શ્રી કે.એમ. અંતાણીએ અન્ય બાબતોની સાથે એવી રજૂઆત કરીને અરજીનો ભારપૂર્વક વિરોધ કર્યો છે કે આ અરજી વિલંબ અને લાંબા સમયની નિષ્ક્રિયતાના દોષથી પીડાય છે અને માત્ર આ જ આધાર પર અરજી રદ થવા પાત્ર છે. આ ઉપરાંત, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદારને સોંપવામાં આવેલું કામ જાહેર મહત્વનું હતું પરંતુ અરજદાર આ કામ કરવામાં અત્યંત નિષ્ફળ રહ્યા હતા અને સામાવાળા સદર કરાર સમાપ્ત કરવા માટે કરારમાં સમાવિષ્ટ કલોઝનો આશરો લેવા વિવશ થયા હતા. વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરના જણાવ્યા મુજબ, અરજદાર દ્વારા બ્લેકલિસ્ટ ન કરવા માટે

વિનંતી કરવામાં આવી હતી, જેના પરિણામે અરજદારની વિનંતી ધ્યાને લીધા બાદ જે કામ બાકી રહી ગયું હતું તે પૂર્ણ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને સપ્લિમેન્ટરી કોન્ટ્રાક્ટ કરવામાં આવ્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે અરજદારે પૂર્ણ કરવાની નિર્ધારિત તારીખ સુધીમાં માત્ર ૩૧.૧૦% કામ જ પૂર્ણ કર્યું હતું અને માત્ર અરજદારની વિનંતી પર એક વ્યાવહારિક દૃષ્ટિકોણ અપનાવવામાં આવ્યો હતો અને સમયમર્યાદા તારીખ ૨૮.૦૪.૨૦૦૭ સુધી લંબાવવામાં આવી હતી અને તેમ છતાં અરજદારે કામ પૂર્ણ કર્યું ન હતું, જેના કારણે સામાવાળાએ કામગીરી ન કરવા બદલ તારીખ ૩૦.૦૭.૨૦૦૭ ના રોજ કરાર સમાપ્ત કર્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે સમગ્ર સંજોગો ધ્યાને લીધા બાદ અને વ્યક્તિગત સુનાવણી આપ્યા બાદ, તારીખ ૦૪.૦૩.૨૦૧૦ ના નિર્ણય અન્વયે અરજદારને કામ પૂર્ણ કરવાની મંજૂરી આપવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો અને તે પહેલાં, તારીખ ૨૫.૦૨.૨૦૧૦ ની બેઠકમાં આ અંગે વિચારવિમર્શ કરવામાં આવ્યો હતો અને અરજદારને સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું કે મૂળ કરારની અન્ય તમામ શરતો અને જોગવાઈઓ યથાવત્ રહેશે અને મૂળ કરાર મુજબનું બાકીનું અન્ય કામ એજન્સી દ્વારા પૂર્ણ કરવાનું રહેશે અને તેથી બેઠકમાં ચર્ચાયેલી શરતો અને જોગવાઈઓ અરજદાર દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી હોવાથી અને મૂળ શરતો અને જોગવાઈઓ વધુ ઉમેરા સાથે અકબંધ રહી હોવાથી, જ્યારે તથ્યોના વિવાદિત પ્રશ્નો રહેલા હોય ત્યારે અરજદાર પાસે કોઈ નિરપેક્ષ અધિકાર

નથી કે જાણે તે રાહત મેળવવાનો મૂળભૂત અધિકાર હોય તેમ ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૬ નો આશરો લઈ માંગ ઉઠાવે.

[પ.૧] વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરે રજૂઆત કરી છે કે મૂળ કરાર એપ્રિલ, ૧૯૯૯ ના વર્ષનો રૂ. ૮૨૩.૬૬ લાખની અંદાજિત કિંમતનો હતો અને કામ પૂર્ણ ન કરવામાં થયેલા વિલંબના કારણે સામાવાળા સત્તાધિકારીએ એક વિષમ પરિસ્થિતિનો સામનો કરવો પડ્યો હતો અને અરજદાર દ્વારા કામ પૂર્ણ કરવાનું સમયપત્રક અત્યંત ખરાબ રીતે જાળવવામાં આવ્યું ન હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જે કારણ કથિત રીતે ઘણા સમય પહેલાં વર્ષ ૨૦૧૦ માં ઉપસ્થિત થયું હતું તેના માટે વર્ષ ૨૦૨૧ માં આ અરજી લાવવામાં આવી છે. આનાથી વિપરીત, ૧૨ વર્ષ પહેલાં અરજદારને સિક્યોરિટી ડિપોઝિટ પણ પરત કરી દેવામાં આવી છે જે નિર્વિવાદ છે અને સમગ્ર સમય દરમિયાન અરજદાર માત્ર રજૂઆતો કરવા સિવાય મૌન રહ્યા છે, જે અરજદારને વિલંબ અને લાંબા સમયની નિષ્ક્રિયતાના સિદ્ધાંતની અવગણના કરીને સામ્યાવાદી રાહત મેળવવામાં કોઈ પણ રીતે મદદરૂપ થશે નહીં.

[પ.૨] સામાવાળા સત્તાધિકારી તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરે ત્યારબાદ સામાવાળા દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા વિગતવાર સોગંદનામા-જવાબ તરફ અમારું ધ્યાન દોર્યું છે, જેમાં તારીખ ૦૨.૦૫.૨૦૦૦ થી લઈને ૧૩.૦૯.૨૦૧૨ સુધીની ઘટનાઓનો ઘટનાક્રમ દર્શાવવામાં આવ્યો છે. આનાથી વિપરીત, સામાવાળા દ્વારા તારીખ ૨૫.૦૭.૨૦૧૧ ના રોજ રૂ. ૬૭.૯૨ લાખની

રકમનું આખરી આરએ બિલ છૂટું કરવામાં આવ્યું હતું અને સિક્યોરિટી ડિપોઝિટ પણ ઘણા સમય પહેલાં અનુક્રમે તારીખ ૧૦.૦૫.૨૦૧૧ અને ૧૩.૦૮.૨૦૧૨ ના રોજ અરજદારને પરત કરવામાં આવી હતી, જે સ્થિતિ બિલકુલ વિવાદમાં નથી કારણ કે સદર રકમો અરજદાર દ્વારા સ્વીકારવામાં આવી છે અને તેથી જ્યારે નાણાકીય લાભોના રૂપમાં રાહતનો દાવો કરવામાં આવો મોટો ખુલાસા વગરનો વિલંબ થયો હોય, ત્યારે અરજદારને અસાધારણ અધિકારક્ષેત્રનો આશરો લેવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં અને કાયદાની પ્રસ્થાપિત સ્થિતિ છે કે સતત રજૂઆતો કરવાથી કોઈ પક્ષકાર વિલંબ અને લાંબા સમયની નિષ્ક્રિયતાના સર્વસ્વીકૃત સિદ્ધાંતમાંથી બહાર નીકળી શકતો નથી અને તે હેતુ માટે વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરે એક ચુકાદાનો સંદર્ભ આપ્યો છે, જે કર્ણાટક પાવર કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ કે. થંગપ્પન અને અન્યના કેસમાં છે, જે (૨૦૦૬) ૪ એસ.સી.સી. ૩૨૨ માં રિપોર્ટ થયેલ છે.

[પ.૩] સામાવાળા સત્તાધિકારી તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરે વધુ રજૂઆત કરી છે કે ભલે સિક્યોરિટી ડિપોઝિટ પરત કરવાની તારીખને સમયગાળો ગણવા માટેની તારીખ તરીકે ગણવામાં ન આવે, તો પણ જે નિર્ણયો લેવામાં આવ્યા છે તે સામાવાળા સત્તાધિકારી દ્વારા અગાઉથી જ લેવાયેલા વલણનો માત્ર પુનરોચ્ચાર છે અને તેથી ઉપર દર્શાવ્યા મુજબના મોટા ખુલાસા વગરના વિલંબ પછી હાલની કાર્યવાહી ટકાવી રાખવા માટે અરજદાર દ્વારા કોઈ કેસ પ્રસ્થાપિત થતો નથી.

[પ.૪] સામાવાળા સત્તાધિકારી તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરે એવી રજૂઆત પણ કરી છે કે મૂળ કરારની શરતો અને જોગવાઈઓ જેમ છે તેમ જાળવવામાં આવી હોવાથી અને કાર્યરત તેમજ અરજદાર પર બંધનકર્તા રહી હોવાથી, અરજદારે આ કોર્ટમાં દોડી આવવાને બદલે મૂળ કરાર હેઠળ જ પૂરી પાડવામાં આવેલી ચોક્કસ કાર્યપદ્ધતિ દ્વારા પોતાની ફરિયાદ રજૂ કરવાનો આશરો લેવો જોઈતો હતો અને લવાદને લગતા કલોઝ-૨૯(બી) નો સંદર્ભ આપ્યો છે અને રજૂઆત કરી છે કે સદર હકીકત શોધનાર સત્તાધિકારી, એટલે કે ટ્રિબ્યુનલ, વિલંબ, બાંહેધરીપત્રની લાગુ પડવાપાત્રતા અને અરજદારના આચરણના સંદર્ભમાં શરતોની તપાસ અંગેની તમામ વિગતો તપાસી શકે છે અને અરજદાર માટે આબિટ્રેશન ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ શરૂ કરવામાં આવનાર આવી કાર્યવાહીનો આશરો લેવો અથવા સિવિલ કાયદા હેઠળ અન્ય કોઈ ઉપાય મેળવવો ઈચ્છનીય રહેશે. આના પરિણામે, વિદ્વાન ગવર્નમેન્ટ પ્લીડરે આ અરજી રદ કરવા માટે અરજ કરેલ છે.

[પ.૫] સિક્યોરિટી બિલના રિફંડ અને આરએ બિલની ચૂકવણીના સંબંધમાં રેકર્ડ પર રજૂ કરાયેલા તારીખ ૧૯.૦૩.૨૦૨૨ ના સોગંદનામા દ્વારા જરૂરી વિગતો પૂરી પાડવામાં આવી છે અને આ કોર્ટના ધ્યાને લાવવામાં આવી છે અને તેનું અવલોકન કર્યા બાદ, દખલગીરીની જરૂર પડે તેવો કોઈ કેસ પ્રસ્થાપિત થતો ન હોવાથી અરજીને ગ્રાહ્ય ન રાખવા વિનંતી કરવામાં આવી છે.

[૬] આના પ્રત્યુત્તરમાં, અરજદાર તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી જૈમિન આર. દવેએ રજૂઆત કરી છે કે વિલંબ અરજદારને આભારી ગણી શકાય નહીં કારણ કે કાનૂની રાહે માંગ ઉઠાવવા કે પડકારવાનો સમય માત્ર વાદકારણ ઉપસ્થિત થવા પર જ ઊભો થાય છે અને તેમના જણાવ્યા મુજબ, તાજેતરના સમયમાં જે ઇનકાર કરવામાં આવ્યો છે અને મુદત શરૂ થઈ છે અને તેથી વિલંબ અને લાંબા સમયની નિષ્ક્રિયતાનો સિદ્ધાંત અરજદારને સામ્યાવાદી રાહતનો દાવો કરવામાં આડો આવશે નહીં. તેથી, તેમણે અરજ કરેલ છે કે નિર્વિવાદ તથ્યલક્ષી સ્થિતિના આધારે, અરજદારને વૈકલ્પિક ફોરમ સમક્ષ મોકલવાને બદલે ન્યાયના હિતમાં આ કોર્ટ દ્વારા રાહત મંજૂર કરી શકાય છે. સંબંધિત પક્ષકારો તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલો દ્વારા અન્ય કોઈ રજૂઆતો કરવામાં આવી નથી.

[૭] સંબંધિત પક્ષકારો તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા બાદ અને રેકર્ડ પરની સંબંધિત સામગ્રીનો અભ્યાસ કર્યા બાદ, અમારો એવો મત છે કે વર્ષ ૨૦૦૦ માં વર્ક ઓર્ડર જારી કરવાથી લઈને અરજદારને તક વિસ્તારીને કામ પૂર્ણ કરવાની અરજદારની વિનંતી સુધી શરૂ થયેલ ઘટનાઓના વિગતવાર ઘટનાક્રમને કોષ્ટકબદ્ધ કરવાની જરૂર છે અને તે નીચે મુજબ કોષ્ટકબદ્ધ કરવામાં આવેલ છે:

તારીખ	ઘટનાનું વર્ણન
૦૨.૦૫.૨૦૦૦	અરજદારને સામાવાળા દ્વારા રૂ. ૭૦૭.૭૮ લાખના "બ્લોક નં. ૯એપ (પી.આઈ.) માટે માઈનોર્સ

	(અર્થવર્ક, બ્રિક લાઈનિંગ, સ્ટ્રક્ચર્સ) અને ડિસ્ટ્રિબ્યુટરીઝના રોડના બાંધકામના કામ" માટે બહાર પાડવામાં આવેલ ટેન્ડર કોન્ટ્રાક્ટ એવોર્ડ કરવામાં આવ્યો હતો.
૦૫.૦૫.૨૦૦૦	સામાવાળા દ્વારા અરજદારને લેટર ઓફ ઇન્ટેન્ટ જારી કરવામાં આવ્યો
૧૨.૦૬.૨૦૦૦	અરજદાર અને સામાવાળાએ વર્ષ ૨૦૦૦-૨૦૦૧ ના નં. એસએસપી/બી-૨/૭ નો કરાર કર્યો. એવું જણાવવામાં આવેલ છે કે ટેન્ડર કરારમાં નિર્ધારિત સમયપત્રકની જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી જેની અંદર અરજદારે કામ પૂર્ણ કરવાનું રહેતું હતું. કરવામાં આવેલા ટેન્ડર કરારની નકલ આ સાથે સામેલ છે અને એનેક્ષર - આર-૪ તરીકે અંકિત કરવામાં આવેલ છે. આ સમયપત્રક મુજબ સમગ્ર કામ અરજદારે ૨૮.૦૬.૨૦૦૩ સુધીમાં પૂર્ણ કરવાનું હતું.
૨૯.૦૬.૨૦૦૦	એક્ઝિક્યુટિવ એન્જિનિયર, નર્મદા પ્રોજેક્ટ કેનાલ ડિવિઝન નં. ૧/૫, જંબુસર દ્વારા તારીખ ૨૯.૦૬.૨૦૦૦ ના પત્ર નં.- એનપીસીડી.૧/૫/એબી-ટીસી/ડબ્લ્યુઓ/સી/૪ ૨/૨૦૦૦ અન્વયે વર્ક ઓર્ડર જારી કરવામાં આવ્યો હતો.
૩૦.૦૬.૨૦૦૧	સામાવાળાએ અરજદારને એક પત્ર પાઠવીને કામની પ્રગતિ અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરી હતી કારણ કે એક વર્ષનો

	સમયગાળો વિતી ગયા પછી પણ માત્ર ૬.૪૬% કામ જ હાથ ધરાયું હોવાથી તે ટેન્ડર કરારમાં પૂરા પાડવામાં આવેલા નિર્ધારિત સમયપત્રક સાથે મેળ ખાતું ન હતું. સામાવાળા દ્વારા અરજદારને પાઠવેલા તારીખ ૩૦.૦૬.૨૦૦૧ ના પત્રની નકલ આ સાથે સામેલ છે અને એનેક્ષર આર-૫ તરીકે અંકિત કરવામાં આવેલ છે.
૧૯.૦૧.૨૦૦૨ ૧૩.૦૩.૨૦૦૨ ૧૭.૦૭.૨૦૦૨	સામાવાળાએ અરજદારને પાઠવેલા વિવિધ પત્રો દ્વારા કામની પ્રગતિ અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરી હતી અને તે અંગે અરજદાર સાથે બેઠક પણ યોજી હતી. સામાવાળા દ્વારા અરજદારને પાઠવેલા તારીખ ૧૯.૦૧.૨૦૦૨, ૧૩.૦૩.૨૦૦૨ અને ૧૭.૦૭.૨૦૦૨ ના પત્રોની નકલ આ સાથે સામેલ છે અને એનેક્ષર આર-૬ (સાથે) તરીકે અંકિત કરવામાં આવેલ છે.
૦૭.૧૨.૨૦૦૨	અરજદારે ૨૮.૦૬.૨૦૦૩ સુધીમાં કામ પૂર્ણ કરવાનું હતું, તેમ છતાં ડિસેમ્બર ૨૦૦૨ સુધીમાં લગભગ ૨૮.૨૭% કામ થયું હતું ત્યારે સામાવાળાએ અરજદારને બેઠક માટે બોલાવતો પત્ર પાઠવ્યો હતો.
૨૫.૦૨.૨૦૦૪ ૦૯.૦૪.૨૦૦૪	એ ઉદ્દેશ કરવો પ્રાસંગિક છે કે કામ પૂર્ણ કરવાનો નિર્ધારિત સમયગાળો ૨૮.૦૬.૨૦૦૩ ના રોજ જ પૂર્ણ થઈ ગયો હતો, તેમ છતાં સામાવાળા દ્વારા લંબાવવામાં આવેલી મુદત છતાં, ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૪ સુધીમાં અરજદાર દ્વારા માત્ર ૨૮.૨૭% કામ પૂર્ણ કરવામાં આવ્યું હતું. સામાવાળાએ તે અંગે ગંભીર ચિંતા વ્યક્ત

	કરી હતી કારણ કે અરજદારે તેના તારીખ ૦૫.૦૨.૨૦૦૪ ના પત્ર હેઠળ ૧૪.૦૨.૨૦૦૪ થી કામ શરૂ કરવાના પોતાના આશ્વાસનથી પીછેહઠ કરી હતી. અરજદાર માત્ર વારંવાર પોતાની પ્રતિબદ્ધતા પૂર્ણ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા એટલું જ નહીં, પરંતુ સાહસપૂર્વક, અરજદાર સામાવાળા દ્વારા બોલાવવામાં આવેલી બેઠકોમાં હાજર રહેવામાં પણ નિષ્ફળ રહ્યા. સામાવાળા દ્વારા અરજદારને પાઠવેલા તારીખ ૨૫.૦૨.૨૦૦૪ અને ૦૯.૦૪.૨૦૦૪ ના પત્રોની નકલ આ સાથે સામેલ છે અને એનેક્ષર આર-૭ (સાથે) તરીકે અંકિત કરવામાં આવેલ છે.
૧૯.૦૬.૨૦૦૪	સામાવાળા દ્વારા અરજદારને પત્ર પાઠવીને આવી તારીખ સુધી માત્ર ૩૧.૧૬% કામ પૂર્ણ થયું હોવા અંગે અને લક્ષિત પ્રગતિ પ્રાપ્ત કરવા માટે ટેન્ડર કરાર હેઠળ અરજદારની જવાબદારીના સંપૂર્ણ નિષ્ફળ જવા અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરવામાં આવી હતી. આથી, આ પત્ર અન્વયે સામાવાળાએ અરજદારને જાણ કરી હતી કે આવા સંજોગોમાં અરજદાર દ્વારા માંગવામાં આવેલ સમયમર્યાદાનો વધારો મુશ્કેલ બનશે. સામાવાળા દ્વારા અરજદારને પાઠવેલા તારીખ ૧૯.૦૬.૨૦૦૪ ના પત્રની નકલ આ સાથે સામેલ છે અને એનેક્ષર આર-૮ તરીકે અંકિત કરવામાં આવેલ છે.
૧૨.૧૦.૨૦૦૪	અરજદારે સામાવાળાને એક પત્ર પાઠવ્યો હતો કે જૂન-જુલાઈ ૨૦૦૫ સુધીમાં કામ પૂર્ણ કરવાની તેની યોજના

	છે અને પ્રસ્તાવિત સમયમર્યાદામાં કામ પૂર્ણ કરવાનું આશ્વાસન આપ્યું હતું. અરજદાર દ્વારા સામાવાળાને પાઠવેલા તારીખ ૧૨.૧૦.૨૦૦૪ ના પત્રની નકલ આ સાથે સામેલ છે અને એનેક્ષર આર-૯ તરીકે અંકિત કરવામાં આવેલ છે.
૧૪.૦૨.૨૦૦૫ ૧૦.૦૩.૨૦૦૫	જૂન-જુલાઈ ૨૦૦૫ સુધીમાં કામ પૂર્ણ કરવાનું આશ્વાસન આપ્યા પછી, અરજદારે તારીખ ૧૪.૦૨.૨૦૦૫ ના પત્ર દ્વારા, કપટપૂર્વક, કામની પ્રગતિમાં અવરોધને વાજબી ઠેરવવા માટે કથિત અડચણોના મુદ્દા ઉઠાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. જો કે, આ પત્રની વિગતોને સામાવાળાએ તારીખ ૧૦.૦૩.૨૦૦૫ ના પોતાના જવાબ દ્વારા નકારી કાઢી હતી. અરજદાર દ્વારા સામાવાળાને પાઠવેલા તારીખ ૧૪.૦૨.૨૦૦૫ ના પત્રની નકલ અને સામાવાળા દ્વારા અરજદારને પાઠવેલા તારીખ ૧૦.૦૩.૨૦૦૫ ના જવાબની નકલ આ સાથે સામેલ છે અને એનેક્ષર ૧૦ (સાથે) તરીકે અંકિત કરવામાં આવેલ છે.
૦૮.૦૪.૨૦૦૫	અરજદારે ટેન્ડર કરારના પાના ટીસી-૬, કલોઝ ૬ મુજબ કામ પૂર્ણ કરવાનો સમય લંબાવવા માટે બિનશરતી બાંહેધરીપત્ર રજૂ કર્યું હતું જેમાં જણાવ્યું હતું કે સમય લંબાવવાની વિનંતી અંગે સામાવાળાના આખરી નિર્ણયને તે સ્વીકારશે અને શિરસાધ્ય માનશે. અરજદાર દ્વારા સામાવાળાને રજૂ કરાયેલા તારીખ ૦૮.૦૪.૨૦૦૫ ના બાંહેધરીપત્રની નકલ આ સાથે

	સામેલ છે અને એનેક્ષર - ૧૧ તરીકે અંકિત કરવામાં આવેલ છે.
૩૦.૦૬.૨૦૦૫ ૨૫.૦૮.૨૦૦૫	અરજદારે તારીખ ૩૦.૦૬.૨૦૦૫ ના પત્ર દ્વારા જૂન ૨૦૦૬ સુધી કામ પૂર્ણ કરવાનો સમય લંબાવવાની માગણી કરી હતી. સામાવાળાએ તારીખ ૨૫.૦૮.૨૦૦૫ ના પત્ર દ્વારા અરજદારને જાણ કરી હતી કે અરજદારે ટેન્ડર કરાર હેઠળની પોતાની જવાબદારીઓમાંથી વારંવાર કેવી રીતે પીછેહઠ કરી હતી એટલું જ નહીં પરંતુ નિર્ધારિત લંબાવેલી સમયમર્યાદામાં પણ કામ પૂર્ણ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા હતા તે બાબતને ધ્યાનમાં લેતા અરજદાર દ્વારા માંગવામાં આવેલી સમય લંબાવવાની વિનંતી વાસ્તવિક ન હતી. આથી, સામાવાળાએ આ પત્ર અન્વયે અરજદારને કામનો કબ્જો લેવાના અને અરજદારના જોખમે અને ખર્ચે અણપુરા થયેલા કામને પૂર્ણ કરવા માટે અન્ય કોન્ટ્રાક્ટરને સોંપવાના પોતાના નિર્ણય અંગે જાણ કરી હતી. અરજદાર દ્વારા સામાવાળાને પાઠવેલા તારીખ ૩૦.૦૬.૨૦૦૫ ના પત્રની નકલ અને સામાવાળા દ્વારા અરજદારને પાઠવેલા તારીખ ૨૫.૦૮.૨૦૦૫ ના પત્રની નકલ આ સાથે સામેલ છે અને એનેક્ષર ૧૨ (સાથે) તરીકે અંકિત કરવામાં આવેલ છે.
૦૮.૧૦.૨૦૦૫	અરજદારે સામાવાળાને પત્ર પાઠવીને સ્વીકાર્યું હતું અને કબૂલ્યું હતું કે સામાવાળા તરફથી મુદ્દત વધારો મળવા

છતાં અરજદારને આભારી કારણોસર નિર્ધારિત સમયમર્યાદામાં કામ પૂર્ણ થઈ શક્યું ન હતું. પત્રનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવે છે: "૧. ઉપર દર્શાવેલ સંદર્ભ હેઠળ, વિષય પરના કામ માટેનું અમારું ટેન્ડર રદ કરવામાં આવ્યું છે અને બાકીના કામ માટે ટેન્ડરો મંગાવવામાં આવ્યા છે, જે વડોદરા ખાતે તારીખ ૧૧.૧૦.૨૦૦૫ ના રોજ મળવાના અને ખુલવાના છે. અમે જાણીએ છીએ કે અમે અગાઉના વર્ષે ઉપરોક્ત કામ પૂર્ણ કરવાની મંજૂરી આપવાની વિનંતી સાથે આપને વ્યક્તિગત રીતે મળ્યા હતા અને આપે દયાપૂર્વક આ કેસ પર વિચાર કર્યો હતો અને ઉપરોક્ત કામ પૂર્ણ કરવા માટે અમને વધારાનો સમય આપ્યો હતો, પરંતુ કમનસીબે, માત્ર અમને જ આભારી વિવિધ કારણોસર અમે તે પૂર્ણ કરી શક્યા ન હતા." અરજદારે આ પત્ર અન્વયે સામાવાળાને એક વર્ષની અંદર કામ પૂર્ણ કરવાની વધુ એક તક આપવા વિનંતી કરી હતી જેની સામે તેણે સિક્યોરિટી ડિપોઝિટની બમણી રકમ આપવાની ઓફર કરી હતી અને વધુમાં જણાવ્યું હતું કે જો તેઓ ૬ મહિનાના અંતે ઇચ્છિત પ્રગતિ મેળવવામાં સક્ષમ ન થાય, તો સામાવાળા પ્રથમ બેંક ગેરંટી જમ કરવા માટે મુક્ત રહેશે અને જો એક વર્ષમાં કામ પૂર્ણ ન થાય, તો બેંક ગેરંટી પણ જમ કરી શકાશે અને તેના જોખમે અને ખર્ચે કામ અન્ય એજન્સીને મંજૂર કરી શકાશે. તારીખ ૮.૧૦.૨૦૦૫ ના પત્રની નકલ આ સાથે સામેલ છે

	અને એનેક્ષર – ૧૩ તરીકે અંકિત કરવામાં આવેલ છે.
૦૩.૧૨.૨૦૦૫	આ પત્ર અન્વયે સામાવાળાએ અન્ય બાબતોની સાથે સાથે અરજદાર પૂર્ણ કરવાની મૂળ તારીખ પછીના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાઈસ એસ્કેલેશનની માંગણી કરશે નહીં કે તેના માટે હકદાર રહેશે નહીં તે શરતોને આધીન તારીખ ૦૮.૧૦.૨૦૦૫ ના પત્ર હેઠળના અરજદારના પ્રસ્તાવનો સ્વીકાર કર્યો હતો. સામાવાળા દ્વારા અરજદારને પાઠવેલા તારીખ ૦૩.૧૨.૨૦૦૫ ના પત્રની નકલ આ સાથે સામેલ છે અને એનેક્ષર – ૧૪ તરીકે અંકિત કરવામાં આવેલ છે.
૧૩.૦૬.૨૦૦૬	અરજદારે અસ્પષ્ટ શબ્દોમાં, ટેન્ડર કરાર હેઠળ પૂર્ણ કરવાની મૂળ તારીખ પછીના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાઈસ એસ્કેલેશનની માંગણી ન કરવા કે તેના માટે હકદાર ન બનવા માટે બાંહેધરીપત્ર રજૂ કર્યું હતું. અરજદાર દ્વારા સામાવાળાને રજૂ કરાયેલા તારીખ ૧૩.૦૬.૨૦૦૬ ના બાંહેધરીપત્રની નકલ આ સાથે સામેલ છે અને એનેક્ષર – ૧૫ તરીકે અંકિત કરવામાં આવેલ છે.
વર્ષ ૨૦૦૬-૨૦૧૦	એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ૨૦૦૬ પછી પણ, અરજદાર એક વર્ષમાં કામ પૂર્ણ કરવાના પોતાના બાંહેધરીપત્ર અને આશ્વાસનથી પીછેહઠ કરી ગયા હતા, અને અન્ય ૪ વર્ષના ભારે વિલંબ પછી કામ પૂર્ણ થયું હતું. ૨૦૦૬ થી ૨૦૧૦ ના આ સમયગાળા દરમિયાન કામની પ્રગતિ અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરતા વિવિધ

	પત્રવ્યવહારો અરજદારને પાઠવવામાં આવ્યા હતા, જેની નકલ આ સાથે સામેલ છે અને એનેક્ષર - ૧૬ (સાથે) તરીકે અંકિત કરવામાં આવેલ છે.
૧૫.૦૩.૨૦૧૦	વધુમાં, અરજદાર અને સામાવાળા વચ્ચે તારીખ ૧૫.૦૩.૨૦૧૦ નો સપ્લિમેન્ટરી કોન્ટ્રાક્ટ કરવામાં આવ્યો હતો, જેની નકલ અરજદાર દ્વારા એનેક્ષર એલ પર સામેલ કરવામાં આવી છે.
૨૫.૦૭.૨૦૧૧ ૧૦.૦૫.૨૦૧૧ ૧૩.૦૮.૨૦૧૨	સામાવાળા દ્વારા તારીખ ૨૫.૦૭.૨૦૧૧ ના રોજ રૂ. ૬૭.૮૨ લાખનું આખરી આરએ બિલ છૂટું કરવામાં આવ્યું હતું અને તારીખ ૧૦.૦૫.૨૦૧૧ અને ૧૩.૦૮.૨૦૧૨ ના રોજ અરજદારને સિક્યોરિટી ડિપોઝિટ પરત કરવામાં આવી હતી.

[૮] ઘટનાઓનો ઉપરોક્ત ઘટનાક્રમ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે કામ વર્ષ ૨૦૧૦ માં એટલે કે તારીખ ૩૧.૧૨.૨૦૧૦ ના રોજ પૂર્ણ થયેલું જણાય છે, જે મૂળ કરાર હેઠળ પૂરી પાડવામાં આવેલી મૂળ સમયમર્યાદાથી બહાર હતું. સામાવાળા દ્વારા જુલાઈ, ૨૦૧૧ માં રૂ. ૬૭.૮૨ લાખની રકમનું આખરી રનિંગ એકાઉન્ટ બિલ પણ છૂટું કરી દેવામાં આવ્યું હતું અને તે જ રીતે તારીખ ૧૦.૦૫.૨૦૧૧ અને ૧૩.૦૮.૨૦૧૨ ના રોજ જ અરજદારને સિક્યોરિટી ડિપોઝિટ પણ પરત કરી દેવામાં આવી હતી. જો કે, હાલની અરજી ઓક્ટોબર, ૨૦૨૧ ના વર્ષમાં દાખલ કરવામાં આવી છે. એ વાત સાચી હોઈ શકે કે અરજદાર સત્તાધિકારીને સતત રજૂઆતો સબમિટ કરતા હતા પરંતુ હકીકત એ રહે છે કે ૨૦૧૨ થી ૨૦૨૧

સુધીનો સમગ્ર સમયગાળો અરજદાર વારંવાર રજૂઆતો કરતા હતા તેમ જણાવવા સિવાય અરજદાર તરફથી ખુલાસા વગરનો રહ્યો છે. જુલાઈ, ૨૦૧૧ માં જ આખરી આરએ બિલ છૂટું કરી દેવાયું હોવા છતાં અને અરજદારે પણ કોઈ વિરોધ વગર તે સ્વીકારી લીધું હોવા છતાં, પ્રાઈસ એસ્કેલેશન આપવામાં આવ્યું હોવાની માંગ ઉઠાવવામાં થયેલા આવા વિરાટ વિલંબ માટે અમને કોઈ સબળ ખુલાસો મળતો નથી. અરજદાર તદ્દન સુવિદિત હતા અને રકમ ચૂકવાઈ ન હોવાના કથિત દાવો જેનો દાવો હવે આ અરજીમાં કરવામાં આવ્યો છે તે અંગે વર્ષ ૨૦૧૧ માં જ અરજદારની જાણમાં હતું.

[૯] માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે કર્ણાટક પાવર કોર્પોરેશન લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં વિલંબ અને લાંબા સમયની નિષ્ક્રિયતાના સિદ્ધાંત પર ઠરાવ્યું છે:

"૬. ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટ જ્યારે પોતાની વિવેકાધીન સત્તાઓનો ઉપયોગ કરે છે ત્યારે ધ્યાનમાં રાખવાના પરિબળોમાંથી વિલંબ અથવા લાંબા સમયની નિષ્ક્રિયતા એ એક પરિબળ છે. યોગ્ય કેસમાં હાઈકોર્ટ પોતાની અસાધારણ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવાનો ઈનકાર કરી શકે છે જો અરજદાર તરફથી પોતાના અધિકારનો દાવો કરવામાં એવી બેદરકારી અથવા ક્ષતિ થઈ હોય કે જે સમય વીતવાની સાથે અને અન્ય સંજોગો સાથે મળીને, સામાવાળાને પ્રતિકૂળ અસર પહોંચાડે છે. દુર્ગા પ્રસાદ વિરુદ્ધ ચીફ

કન્ટ્રોલર ઓફ ઇમ્પોર્ટસ એન્ડ એક્સપોર્ટસ (એ.આઈ.આર. ૧૯૭૦ એસ.સી. ૭૬૯) માં દર્શાવ્યા મુજબ જ્યાં મૂળભૂત અધિકાર સંકળાયેલ હોય ત્યાં પણ આ બાબત કોર્ટના વિવેકાધિકારની અંદર છે. અલબત્ત, વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ ન્યાયિક અને વ્યાજબી રીતે કરવાનો રહેશે.

૯. સ્ટેટ ઓફ એમ.પી. વિરુદ્ધ નંદલાલ (એ.આઈ.આર. ૧૯૮૭ એસ.સી. ૨૫૧) માં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, હાઈકોર્ટ પોતાના વિવેકાધિકારના ઉપયોગમાં સામાન્ય રીતે ધીમા અને નિષ્ક્રિય અથવા સંમતિ આપનારા અને સુસ્ત લોકોને મદદ કરતી નથી. જો અરજદાર તરફથી અતિશય વિલંબ થયો હોય અને આવા વિલંબનો સંતોષકારક ખુલાસો આપવામાં આવ્યો ન હોય, તો હાઈકોર્ટ દખલ કરવાનો અને પોતાના રિટ અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગમાં રાહત આપવાનો ઇનકાર કરી શકે છે. એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે આ નિયમ અનેક પરિબલો પર આધારિત છે. હાઈકોર્ટ સામાન્ય રીતે અસાધારણ ઉપાયનો વિલંબિત આશરો લેવાની મંજૂરી આપતી નથી કારણ કે તેનાથી ગુંચવાડો અને જાહેર અસગવડ ઊભી થવાની અને તેની સાથે નવી અન્યાયી પરિસ્થિતિઓ સર્જવાની શક્યતા છે, અને જો ગેરવ્યાજબી વિલંબ પછી રિટ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવામાં આવે તો તેની અસર માત્ર મુશ્કેલી અને અસગવડ જ નહીં પરંતુ ત્રાહિત પક્ષકારો પર

અન્યાય કરવાની પણ થઈ શકે છે. એ બાબત સ્પષ્ટ કરવામાં આવી હતી કે જ્યારે રિટ અધિકારક્ષેત્રનો આશરો લેવામાં આવે ત્યારે, તે દરમિયાન ત્રાહિત પક્ષના અધિકારોની સૃષ્ટિ સાથે ખુલાસા વગરનો વિલંબ એ એક મહત્વનું પરિબળ છે જે હાઈકોર્ટ માટે આવું અધિકારક્ષેત્ર વાપરવું કે નહીં તે નક્કી કરતી વખતે પણ મહત્વ ધરાવે છે.

૧૦. આ કોર્ટ દ્વારા અનેક કેસોમાં એ બાબત સ્પષ્ટ કરવામાં આવી છે કે રજૂઆતો એ વિલંબને ધ્યાને લેવા માટે પૂરતો ખુલાસો ગણાશે નહીં. આ બાબત સૌપ્રથમ કે.વી. રાજા લક્ષ્મય્યા વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ મૈસૂર (એ.આઈ.આર. ૧૯૬૭ એસ.સી. ૮૭૩) માં જણાવવામાં આવી હતી. આર.એન. બોઝના કેસ (ઉપર મુજબ) માં એવું જણાવીને આ વાતનો પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવ્યો હતો કે રજૂઆતો કરવા માટે વ્યાજબી ગણી શકાય તેવા સમયની એક મર્યાદા હોય છે અને જો સરકારે એક રજૂઆત નકારી કાઢી હોય તો સમાન લાઈન પર બીજી રજૂઆત કરવાથી વિલંબનો ખુલાસો થશે નહીં. સ્ટેટ ઓફ ઓરિસ્સા વિરુદ્ધ પી. સામંતરાય (એ.આઈ.આર. ૧૯૭૬ એસ.સી. ૧૬૧૭) માં વારંવાર રજૂઆતો કરવાની બાબતને વિલંબનો સંતોષકારક ખુલાસો ગણવામાં આવ્યો ન હતો. તે કેસમાં અરજી માત્ર વિલંબના

કારણે જ રદ કરવામાં આવી હતી. (જુઓ સ્ટેટ ઓફ ઓરિસા વિરુદ્ધ
અરુણ કુમાર (એ.આઈ.આર. ૧૯૭૬ એસ.સી. ૧૬૩૯ પૃષ્ઠ))."

[૧૦] ઉપરોક્ત અવલોકનો પરથી, અમારો સુવિચારિત મત છે કે સતત રજૂઆતો કરવી અથવા આટલા વર્ષો સુધી એ મિથ્યા આશામાં રહેવું કે એક દિવસ સત્તાધિકારી પુનઃવિચારણા કરશે તે અરજદારને વિલંબ અને લાંબા સમયની નિષ્ક્રિયતાના સિદ્ધાંતના દોષમાંથી મુક્ત કરશે નહીં. આના પરિણામે, આખરી તારણ પર પહોંચતી વખતે અમે વિલંબને અવગણવાની સ્થિતિમાં નથી.

[૧૧] આ ઉપરાંત, મૂળ કરાર કરારની શરતો અને સપ્લિમેન્ટરી કોન્ટ્રાક્ટનો જો પરસ્પર સંબંધ બાંધવામાં આવે તો, લેવાયેલું પગલું એટલું મનસ્વી જણાઈ શકતું નથી કે જે માંગવામાં આવેલી રાહત મંજૂર કરવા માટે અસાધારણ અધિકારક્ષેત્રનો આશરો લેવાની અમને મંજૂરી આપે. મૂળ કરારમાં સમાવિષ્ટ શરતો અને જોગવાઈઓ દર્શાવે છે કે અરજદારને સોંપવામાં આવેલો રૂ. ૮૨૩.૬૬ લાખની ભારે અંદાજિત કિંમત ધરાવતો આવો વિરાટ પ્રોજેક્ટ મૂળ કરારમાં દર્શાવેલ સમયગાળાની અંદર પૂર્ણ કરવાનો હતો અને સદર કરાર શરતોનો કાળજીપૂર્વક અભ્યાસ કર્યા પછી અરજદાર દ્વારા સ્પષ્ટપણે સમજવામાં આવ્યો હોવાથી, સંમતિ આપેલ શરતોમાંથી પીછેહઠ કરવી એ આ તબક્કે ખૂબ મોડું ગણાશે. મૂળ કરારમાં કલોઝ ૩૩ અન્વયે ક્ષતિપૂર્તિ તેમજ દાવાની વસૂલાત સંબંધિત મુદ્દા અંગે પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી અને સદર કલોઝ ૩૩ ની રૂએ સામાવાળા દાવાનો યોગ્ય સેટ ઓફ મેળવવા માટે હકદાર છે. સદર મૂળ કરારમાં લવાદ

અંગેનો કલોઝ પણ સમાવિષ્ટ છે જે દર્શાવે છે કે કરારમાંથી અથવા તેના સંબંધમાં ઉપસ્થિત થતા કોઈપણ વિવાદ અથવા મતભેદના કિસ્સામાં ધી ગુજરાત પબ્લિક વર્ક્સ કોન્ટ્રાક્ટ ડિસ્પ્યુટ આર્બિટ્રેશન ટ્રિબ્યુનલ એક્ટ, ૧૯૯૨ ની જોગવાઈઓ હેઠળ રચાયેલી આર્બિટ્રેશન ટ્રિબ્યુનલને લવાઈ માટે મોકલવામાં આવશે અને ટ્રિબ્યુનલનો નિર્ણય આખરી રહેશે અને આ રીતે અરજદારે કોર્ટનો આશરો ન લેવામાં થયેલા અતિશય વિલંબ માટેના સબળ કારણો રજૂ કર્યા નથી કે કરાર હેઠળ જ વૈધાનિક માર્ગ ઉપલબ્ધ હોવા છતાં અત્યાર સુધી પોતાની ફરિયાદનું નિવારણ કેમ ન કર્યું તે દર્શાવ્યું નથી, તેથી આટલા સમયગાળા દરમિયાનની આ વિશિષ્ટ ચુપકીદી પણ અમારા માટે અવગણવી અશક્ય છે.

[૧૨] હવે, અરજદાર દ્વારા આપેલા પાના ૧૩૮(એ) પર દર્શાવેલ તારીખ ૧૩.૦૧.૨૦૦૬ ના બાંહેધરીપત્રની શરતો પર આવીએ તો તે દર્શાવે છે કે અરજદારે પૂર્ણ કરવાની મૂળ તારીખ પછીના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાઈસ એસ્કેલેશનની માંગણી ન કરવા માટે સંમતિ આપી હતી. સપ્લિમેન્ટરી કોન્ટ્રાક્ટ એગ્રીમેન્ટનો અભ્યાસ દર્શાવે છે કે તક આપ્યા બાદ અને અરજદારની વિનંતી ધ્યાને લીધા બાદ, સામાવાળાએ અમુક શરતો પર અરજદારને કામ પૂર્ણ કરવાની મંજૂરી આપી હતી અને સદર તારીખ ૧૫.૦૩.૨૦૦૬ ના કરાર દર્શાવે છે કે મૂળ કરારની અન્ય શરતો અને જોગવાઈઓ અકબંધ રહેશે અને મૂળ કરાર મુજબનું બાકીનું કામ એજન્સી દ્વારા પૂર્ણ કરવાનું રહેશે. સદર કરારના કલોઝ ૩ અને ૪ પર અરજદાર દ્વારા મુકાયેલ વિશ્વાસ અંગે મૂળ શરતોમાં અગાઉથી નિર્ધારિત

યોગ્ય ફોરમ સમક્ષ યોગ્ય રીતે રજૂઆત કરી શકાઈ હોત કારણ કે તે તથ્યનો વિવાદિત પ્રશ્ન છે. રેકર્ડ પર પ્રવર્તમાન ઉપરોક્ત સંજોગોનો અભ્યાસ કરતા, અમારો એવો મત છે કે અરજદાર ઉપાયવિહોણા ન હતા અને સિક્યોરિટી ડિપોઝિટ પરત મેળવ્યા બાદ પોતાની ફરિયાદ રજૂ કરવાનો કે પ્રયાસ કરવાનો આશરો લઈ શક્યા હોત. જો કે, સિક્યોરિટી ડિપોઝિટ તેમજ આખરી રનિંગ એકાઉન્ટ બિલ હેઠળનું ચૂકવણું કોઈપણ વાંધા વગર સ્વીકાર્યા પછી અરજદાર વધારેલા ચાર્જસ માટે હકદાર છે તેવી દલીલ કરવી એ આ તબક્કે અને તે પણ ૧૨ વર્ષ પછી ખૂબ મોડું ગણાશે. તેથી, અમારો એવો મત છે કે આ વિશિષ્ટ પૃષ્ઠભૂમિમાં સામ્યાવાદી અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવો ઉચિત નથી.

[૧૩] ઘટનાઓના ઉપરોક્ત ઘટનાક્રમના સંદર્ભમાં, અમે અરજદારના વકીલને ચોક્કસ પ્રશ્ન કર્યો હતો કે વર્ષ ૨૦૧૨ થી લઈને ૨૦૨૧ સુધી મૌન રહેવા પાછળનું કારણ શું હતું, તેમણે નિષ્કપટપણે રજૂઆત કરી હતી કે અરજદાર રજૂઆતો સબમિટ કરીને સામાવાળા સમક્ષ પોતાની ફરિયાદ રજૂ કરી રહ્યા હતા તેમ જણાવવા સિવાય તેઓ વિલંબનો ખુલાસો કરવામાં અસમર્થ હતા. તેથી, અમારો મત છે કે સ્પષ્ટ દેખાઈ આવતા વિલંબ અને લાંબા સમયની નિષ્ક્રિયતાને હાલની પૃષ્ઠભૂમિમાં જતી કરી શકાય નહીં.

[૧૪] તેથી, અમે માંગવામાં આવેલી રાહતો મંજૂર કરવા માટે અમારા અસાધારણ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવા ઈચ્છુક નથી. ફરિયાદ રજૂ કરવા માટે વૈધાનિક કાર્યપદ્ધતિ ઉપલબ્ધ હોવા છતાં રિટ કોર્ટ વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરી

શકે નહીં તે પ્રસ્તાવના અંગે બિલકુલ કોઈ વિવાદ હોઈ શકે નહીં અને વધુમાં ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળના અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગમાં નાણાકીય રાહત આપજારી કરી શકાય નહીં તે પણ વિવાદમાં નથી. જો કે, આ બધું દરેક કેસના તથ્યો પર આધાર રાખે છે. હાલના કેસમાં અમે ખાસ કરીને નોંધ્યું છે કે સિક્યોરિટી ડિપોઝિટનું રિફંડ અને આખરી આરએ બિલનું ચૂકવણું કોઈપણ વિરોધ વગર સ્વીકાર્યા બાદ લગભગ એક દાયકા પછી અરજદાર દ્વારા રાહત મેળવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે, જો કે અરજદાર એ હકીકતથી તદ્દન માહિતગાર હતા કે આવી ફરિયાદ યોગ્ય સમયે માત્ર ચોક્કસ ફોર્મ ઉપલબ્ધ હોવાના કારણે જ નહીં પરંતુ સિવિલ કાયદા હેઠળના ઉપાયનો આશરો લઈને પણ ઉઠાવી શકાઈ હોત. જો કે, હાલની કાર્યવાહીમાં અપ્રગટ કારણોસર અરજદારે સદર વૈકલ્પિક ઉપાયોનો લાભ લીધો નથી અને વિલંબ અંગે પ્રશ્ન પૂછવામાં આવતાં સાદો જવાબ એવો હતો કે અરજદાર સામાવાળાને સતત રજૂઆતો કરી રહ્યા હતા. આ ખુલાસો તથ્યોને ધ્યાનમાં લેતાં ગળે ઉતરે તેવો નથી અને તેથી જ્યારે આ તથ્યો સ્પષ્ટપણે દેખાઈ આવે છે ત્યારે જે ચુકાદાઓ પર વિશ્વાસ મૂકવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે તે હાલના તથ્યો પર લાગુ કરવા શક્ય નથી. પૂર્વનિર્ણયનો કાયદો તદ્દન સ્પષ્ટ છે કે એક વધારાનું તથ્ય પ્રસ્તાવના લાગુ કરવામાં બહુ મોટો તફાવત ઊભો કરી શકે છે. તેથી, અરજદાર દ્વારા જે ચુકાદાઓ પર વિશ્વાસ મૂકવામાં આવ્યો છે તેનો લંબાણપૂર્વક અભ્યાસ કર્યા બાદ, અમે અરજદાર તરફ ન્યાયનો હાથ લંબાવવામાં અસમર્થ છીએ. તેથી,

ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ રેકર્ડ પર પ્રવર્તમાન નિર્વિવાદ તથ્યોના સંદર્ભમાં અમે હાલની કાર્યવાહીમાં અસાધારણ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાથી દૂર રહીએ છીએ.

[૧૫] આ તબક્કે, અમે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા યુફ્લેક્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ગવર્નમેન્ટ ઓફ તમિળનાડુ અને અન્યના કેસમાં છેલ્લે પ્રસ્થાપિત કરવામાં આવેલા કાયદાનો સંદર્ભ લઈ શકીએ છીએ, જે (૨૦૨૨) ૧ એસ.સી.સી. ૧૬૫ માં રિપોર્ટ થયેલ છે, જેમાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે કરારના બાબતોમાં ન્યાયિક સમીક્ષાની પોતાની મર્યાદાઓ છે અને તેનો આશરો મનસ્વીતા, અસંબંધતા, ગેરવ્યાજબીપણું, પૂર્વગ્રહ અને બદલરાદાને અટકાવવા માટે લેવામાં આવે છે. તેનો હેતુ નિર્ણયની પસંદગી કાયદેસર રીતે કરવામાં આવી છે કે નહીં તે ચકાસવાનો છે, નિર્ણયની પસંદગી યોગ્ય છે કે નહીં તે ચકાસવાનો નથી. પેરા ૨ માં સમાવિષ્ટ નીચે મુજબના અવલોકનો આ પ્રમાણે છે:—

"૨. આવી કરારની બાબતોની ન્યાયિક સમીક્ષાની પોતાની મર્યાદાઓ છે. વહીવટી પગલાંની ન્યાયિક સમીક્ષાના આ સંદર્ભમાં જ આ કોર્ટે એવો મત વ્યક્ત કર્યો છે કે તેનો હેતુ મનસ્વીતા, અસંબંધતા, ગેરવ્યાજબીપણું, પૂર્વગ્રહ અને બદલરાદાને અટકાવવાનો છે. તેનો હેતુ નિર્ણયની પસંદગી કાયદેસર રીતે કરવામાં આવી છે કે નહીં તે ચકાસવાનો છે, નિર્ણયની પસંદગી યોગ્ય છે કે નહીં તે ચકાસવાનો નથી. ટેન્ડરોનું મૂલ્યાંકન કરવામાં અને કરારો એવોર્ડ કરવામાં,

પક્ષકારો વ્યાપારી ડહાપણના સિદ્ધાંતોથી શાસિત થાય છે. તે હદ સુધી, સામ્યા અને નૈસર્ગિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોએ અંતર જાળવવું પડશે."

[૧૬] ઉપરોક્ત અવલોકનોને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારો એવો મત છે કે અરજદારે મનસ્વીતા, બદલરાદા અથવા ગેરવ્યાજબીપણાનો એવો કોઈ કેસ સ્થાપિત કર્યો નથી જે સામાવાળાને આભારી ગણી શકાય. તેથી, આટલા વિલંબિત તબક્કે ખાસ કરીને જ્યારે વિલંબનું કારણ, પૂરતું કારણ તો દૂર રહ્યું, બિલકુલ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું ન હોય ત્યારે અમારા અસાધારણ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ ન કરવાનું અમે યોગ્ય ગણીએ છીએ. તેથી, અમે આ અરજીને ગ્રાહ્ય ન રાખવાનું યોગ્ય ગણીએ છીએ.

[૧૭] જો કે, હાલના ચુકાદા અને હુકમથી નિકાલ કરતી વખતે, અમે સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે આ અરજી રદ થવાથી અરજદારને કાયદા મુજબની અને યોગ્ય અપવાદોને આધીન હોય તેવી યોગ્ય કાર્યવાહીમાં પોતાની ફરિયાદ રજૂ કરવામાં બાધ આવશે નહીં. આ અવલોકનો સાથે, હાલની અરજી ખર્ચ અંગેના કોઈ હુકમ વગર રદ કરવામાં આવે છે.

સહી/ –

(અરવિંદ કુમાર, મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ)

સહી/ –

(આશુતોષ જે. શાસ્ત્રી, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.